

دین و زندگی

سراسری منمصرأ زبان ۹۱

تهیه و تنظیم: کیومرث نصیری

(براساس کنگور ۹۱، دین و زندگی ۲، درس ۲، صفحه‌های ۲۰)

۵۱- گزینه‌ی «۳»

عبارت شریفه‌ی «و الی الله المصیر» در آیه‌ی ۴۲ سوره‌ی نور، به هدفمندی و غایت‌مندی و حکیمانه بودن نظام جهان اشاره دارد هم‌چنین تعبیر قرآنی «ما خلق الله ذلک الا بالحق» به معنای به حق آفریده شدن آسمان‌ها و زمین، بیانگر غایت‌مندی و هدف‌مندی جهان و حکیمانه بودن نظام عالم است. به نظر می‌رسد هر دو گزینه‌ی «۲» و «۳» می‌توانند مفهوم «هدف‌داری نظام آفرینش» را بیان کنند. (این آیات از کتاب دین و زندگی ۲، چاپ ۱۳۸۹ به بعد حذف شده است.) (در کلید سازمان سنجش گزینه‌ی «۳» به عنوان پاسخ انتخاب شده است.)

(براساس کنگور ۹۱، دین و زندگی ۲، درس ۳، صفحه‌های ۴۰)

۵۲- گزینه‌ی «۴»

سخن امام علی (ع) که می‌فرماید: «در هیچ چیزی نظر نکردم، مگر این که خدا را قبل از آن، بعد از آن و با آن دیدم». با پیام آیه‌ی شریفه‌ی «سنریهم ایاثنا فی الافاق و فی انفسهم حتی یتبین لهم...» از جهت اشاره به سرشت خداآشنای انسان مرتبط است. (آیه‌ی فوق‌الذکر از کتاب دین و زندگی ۲، چاپ ۱۳۸۹ به بعد حذف شده است.)

(براساس کنگور ۹۱، دین و زندگی ۲، درس ۴، صفحه‌های ۴۸ و ۴۹)
(براساس کنگور ۹۲، دین و زندگی ۲، درس ۳، صفحه‌های ۳۸ و ۳۹)

۵۳- گزینه‌ی «۴»

شیطان که دشمن انسان است و خود را از آدمیان برتر می‌پندارد، سوگند یاد کرده است که فرزندان آدم را فریب دهد و انتقام رانده شدن از درگاه الهی را بگیرد. کار او وسوسه کردن و دادن وعده‌های دروغین است و خبر همین وسوسه، راه نفوذ دیگری ندارد. شیطان در روز قیامت که کار از کار گذشته و فرصتی برای توبه باقی‌نمانده است به گناهکاران و سرسپردگان خود می‌گوید: «ان الله وعدکم وعد الحق و دعوتکم فاختلقتکم و ماکان لی علیکم من سلطان الا ان دعوتکم فاستجبتم لی» گفتنی است آراستن و زیبانشان دادن گناه (نه دنیا) از راه‌هایی است که توسط آن‌ها شیطان انسان را به نافرمانی از خدا وسوسه می‌کند. (سخن شیطان به انسان‌های سرسپرده از کتاب دین و زندگی ۲، چاپ ۱۳۸۹ به بعد حذف شده است؛ هم‌چنین بحث انتقام‌گیری شیطان از انسان نیز حذف شده است.)

(براساس کنگور ۹۱، دین و زندگی ۲، درس ۵، صفحه‌های ۶۲)

(براساس کنگور ۹۲، دین و زندگی ۲، درس ۵، صفحه‌های ۵۶)

عدم ترس خداپرستان از مرگ به این معنا نیست که آنان آرزوی مرگ می‌کنند، بلکه آنان از خداوند عمر طولانی می‌خواهند تا بتوانند در این جهان با تلاش در راه خدا و خدمت به انسان‌ها، با اندوخته‌ای کامل‌تر خدا را ملاقات کنند و به درجات برتر بهشت نائل شوند.

(براساس کنگور ۹۱، دین و زندگی ۲، درس ۷، صفحه‌های ۷۹ تا ۸۱)

۵۵- گزینه‌ی «۳»

(براساس کنگور ۹۲، دین و زندگی ۲، درس ۷، صفحه‌های ۷۰ تا ۷۲)

بنابر آیه‌ی شریفه‌ی «الَّذین توفاهم الملائکة طیبین یقولون سلام علیکم ادخلوا الجنة بما کنتم تعملون»، عبارت «ادخلوا الجنة بما کنتم تعملون» وارد بهشت شوید به خاطر اعمالی که انجام می‌دادید». بیانگر ورود به بهشت برزخی برای پاکان (طیبین) در نتیجه‌ی اعمال نیک مستمر آنان در دنیا (ما کنتم تعملون) است. گفتنی است ظرف تحقق آیه‌ی ۳۲ سوره‌ی نحل، عالم برزخ است. پس از مرگ، در عالم برزخ، فعالیت‌های حیاتی بدن متوقف می‌شود، اما فرشتگان روح انسان‌ها را «توفی» می‌کنند، یعنی روح هم‌چنان فعالیت آگاهانه‌ی خویش را ادامه می‌دهد و به‌طور تمام و کمال دریافت می‌شود.

(براساس کنگور ۹۱، دین و زندگی ۲، درس ۹، صفحه‌های ۹۹)

(براساس کنگور ۹۲، دین و زندگی ۲، درس ۹، صفحه‌های ۸۹ و ۹۰)

برترین مقام بهشت، مقام رضا و خرسندی است که در این مقام نه تنها خداوند از انسان راضی است، بلکه وی نیز از خداوند رضایت دارد، یک‌دیگر را می‌پسندند و از یک‌دیگر گله و شکایتی ندارند. بالاترین درجه‌ی بهشت نیز طبق سخن رسول خدا (ص)، فردوس است.

(براساس کنگور ۹۱، دین و زندگی ۲، درس ۱۰، صفحه‌های ۱۱۳)

بنابر ترجمه‌ی آیه‌ی ۱۷۳ سوره‌ی آل عمران: «همان کسانی که [برخی از] مردم به ایشان گفتند: «مردمان برای [جنگ با] شما گردآمده‌اند؛ پس، از آن بترسید.» و [لی این سخن] بر ایمانشان افزود و گفتند: خدا ما را بس است و نیکو حمایتگری است.»، توکل‌کنندگان بر خداوند در برابر سخنان هول‌انگیز و هراس‌آور (فاخشوهم) به افزایش ایمان (فزادهم ایماناً) می‌رسند. (این آیه از کتاب درسی چاپ ۱۳۸۹ به بعد حذف شده است.)

(براساس کنگور ۹۱، دین و زندگی ۲، درس ۱۱، صفحه‌های ۱۳۰ و ۱۳۱)

(براساس کنگور ۹۲، دین و زندگی ۲، درس ۱۱، صفحه‌های ۱۱۳ و ۱۱۹)

جمله‌های «عاشق روشنایی از تاریکی می‌گریزد» و «دوستدار زندگی و بقا از نیستی و نابودی متنفر است» هم‌ارز با جمله‌ی «آن کس که به دوستی با خدا افتخار می‌کند، از هر چه ضد خدایی است، بیزار است.» می‌باشند که جمله‌ی آخر به بی‌زاری و تنفر از باطل و دشمنان خدا اشاره دارد و از این لحاظ با آیه‌ی شریفه‌ی «لا تجد قوماً یؤمنون بالله و الیوم الآخر یؤاذون من حاذ الله و رسوله» هم مفهوم است.

(براساس کنگور ۹۱، دین و زندگی ۲، درس ۱۳، صفحه‌های ۱۴۳ و ۱۴۴)

(براساس کنگور ۹۲، دین و زندگی ۲، درس ۱۳، صفحه‌های ۱۴۳ و ۱۴۴)

(براساس کنگور ۹۲، دین و زندگی ۲، درس ۱۳، صفحه‌های ۱۳۴ و ۱۳۷)

گرایش به پوشش و عفاف یک گرایش فطری در میان زنان و مردان بوده است اما میزان و شکل آن رابطه‌ی مستقیمی با اخلاق و فرهنگ جوامع داشته و دارد. هم‌چنین گفتنی است پوشش مناسب، از نشانه‌های «عفاف» و «عزت‌نفس» است به گونه‌ای که از نوع پوشش هر کس می‌توان میزان توجه وی به این دو ارزش انسانی را دریافت. در همین راستا رسول اکرم (ص) می‌فرماید: «نگاه به نامحرم تیری زهرآلود از ناحیه‌ی شیطان است. هر کس به پاس حرمت الهی آن را ترک کند، خدا ایمانی به او می‌دهد که شیرینی آن را در دل احساس می‌نماید.» (دو بخش اول سؤال از کتاب‌های درسی چاپ ۱۳۸۹ به بعد حذف شده است.)

بهره‌مندی انسان‌ها از هدایت معنوی بسته به درجه‌ی ایمان و عمل
عنوان شده است.)

۶۴- گزینه ی «۲» (براساس کنگور ۹۱، دین و زندگی ۳، درس ۱، صفحه‌ی ۸۹)

(براساس کنگور ۹۲، دین و زندگی ۳، درس ۵، صفحه‌های ۶۷ و ۶۸)

پیام حدیث ثقلین «اَنْی تارک فیکم الثقلین کتاب الله و عترتی اهل بیتی ما ان تمسکتم بهما لن تزلوا ابدًا و انهما لن یفتقا حتی یردا علی الحوض: من در میان شما دو چیز گران‌بها می‌گذارم: کتاب خدا و عترتم اهل بیتم را. تا وقتی که به این دو تمسک جوئید هرگز گمراه نمی‌شوید و این دو هیچ‌گاه از هم جدا نمی‌شوند.» عبارت است از: الف) همان‌طور که قرآن و پیامبر (ص) لازم و ملزوم یک‌دیگرند و از هم جدا نمی‌شوند، قرآن و اهل بیت نیز همواره با هم‌اند. ب) چون قرآن همیشگی (جاودانه) است، وجود معصوم نیز در کنار آن همیشگی خواهد بود.

۶۵- گزینه ی «۳» (براساس کنگور ۹۱، دین و زندگی ۳، درس ۲، صفحه‌های ۱۱۲ و ۱۱۳)

(براساس کنگور ۹۲، دین و زندگی ۳، درس ۷، صفحه‌های ۹۱ و ۹۲)

برخی مسائل و مشکلات سیاسی، اجتماعی و فرهنگی دوره‌ی امامت ائمه‌ی اطهار (ع) عبارت‌اند از: ۱) تبدیل حکومت عدل نبوی به سلطنت قیصری و کسریایی ← دسته‌ای از افراد که در زمان رسول خدا (ص)، در جبهه‌ی دشمنان اسلام بودند، پس از مدتی با تزویر و نیرنگ خود را در جبهه‌ی دوستان قرار دادند و به تدریج، شیوه‌ی حکومتی قیصران روم و کسریان ایران را در پیش گرفتند. ۲) ظهور شخصیت‌ها و الگوهای غیرقابل اعتماد ← هر چه از زمان پیامبر (ص) فاصله می‌گیریم، می‌بینیم که شخصیت‌های اصیل اسلامی، به‌خصوص اهل بیت پیامبر (ص)، به انزوا کشیده می‌شوند و افرادی که در تفکر و اندیشه یا در عمل و اخلاق یا در هر دو از معیارهای اسلامی به دورند، در جامعه جایگاهی برجسته پیدا می‌کنند.

۶۶- گزینه ی «۴» (براساس کنگور ۹۱، دین و زندگی ۳، درس ۹، صفحه‌ی ۱۳۹)

(براساس کنگور ۹۲، دین و زندگی ۳، درس ۹، صفحه‌ی ۱۱۲)

بخش اصلی رهبری امام عصر (عج) مربوط به قلمرو ولایت معنوی است. در همین راستا امام عصر (عج) در نامه‌ای به شیخ مفید، از علمای بزرگ اسلام، می‌فرماید: «ما از اخبار و احوال شما آگاهیم و هیچ چیز از اوضاع شما بر ما پوشیده و مخفی نمی‌ماند...» از این نامه‌ی امام (عج) در می‌یابیم که لطف و محبت ایشان همواره وجود دارد تا جایی که اگر دستگیری ایشان نباشد مشکلات و حوادث، ریشه‌ی مسلمانان و شیعیان را قطع خواهد کرد. در حقیقت هم اکنون نیز امام عصر (عج) سرپرست، حافظ و یاور شیعیان است.

۶۷- گزینه ی «۳» (براساس کنگور ۹۱، دین و زندگی ۳، درس ۱۰، صفحه‌های ۱۴۷ و ۱۴۸)

(براساس کنگور ۹۲، دین و زندگی ۳، درس ۱۰، صفحه‌های ۱۱۸ و ۱۱۹)

آیه‌ی ۳۳ سوره‌ی توبه «هو الَّذی ارسل رسوله بالهدی و دین الحق لیظهره علی الَّذین کفّ و لو کره المشرکون: او کسی است که رسولش را فرستاد با هدایت و دین حق که بر همه‌ی دین‌ها چیره گرداند؛ هر چند که مشرکان اکراه داشته باشند.» یکی از اهداف ارسال رسول خدا (ص) را پیروزی دین حق (اسلام) بر همه‌ی ادیان باطل عنوان می‌کند. پاسخ به پرسش این‌که آینده‌ی تاریخ در دست چه کسی است با بینش انسان درباره‌ی جهان ارتباط دارد. آنان که از شناخت آفریننده‌ی جهان در مانده‌اند و اداره‌کننده‌ی مدبر و حکیم برای آن نمی‌شناسند،

۶۰- گزینه ی «۲» (براساس کنگور ۹۱، دین و زندگی ۳، درس ۱، صفحه‌ی ۹)

(براساس کنگور ۹۲، دین و زندگی ۳، درس ۱، صفحه‌های ۱۱ و ۱۲)

اگر انسان اندکی از سطح زندگی روزمره و نیازهای طبیعی فراتر رود و در افق بالاتری بیندیشد، خود را با نیازهایی عمیق‌تر روبه‌رو می‌بیند که تا به پاسخ آن‌ها نرسد، آرام و قرار نمی‌گیرد. این نیازها به تدریج به دل مشغولی، دغدغه و حتی درد متعالی تبدیل می‌گردند. این دغدغه و درد، نشانه‌ی بیداری، هوشیاری و ورود به وادی انسانیت است؛ لذا انسان، محصور در نیازهای روزمره و زندگی طبیعی نیست.

۶۱- گزینه ی «۱» (براساس کنگور ۹۱، دین و زندگی ۳، درس‌های ۱ و ۲، صفحه‌های ۱۱ و ۱۲)

نیاز به «کشف راه درست زندگی» که خود را در قالب «چگونه زیستن» نشان می‌دهد، در حقیقت جامع همه‌ی نیازهای انسان است. در آیه‌ی شریفه‌ی «الَّذین ءامنوا و تطمئن قلوبهم بذكر الله الا بذكر الله تطمئن القلوب: همان کسانی که ایمان آورده‌اند و دل‌هایشان به یاد خدا آرام می‌گیرد. آگاه باش که با یاد خدا دل‌ها آرامش می‌یابد.» نیز دو عبارت «الَّذین ءامنوا و تطمئن قلوبهم بذكر الله» بیانگر راهی است که رضایت، امید و آرامش را به همراه دارد (راه ایمان) و به عبارتی راه درست زندگی را بیان می‌کند.

۶۲- گزینه ی «۲» (براساس کنگور ۹۱، دین و زندگی ۳، درس ۳، صفحه‌های ۴۲ و ۴۳)

(براساس کنگور ۹۲، دین و زندگی ۳، درس ۲، صفحه‌های ۳۱ و ۳۲)

اسلام از مسلمانان می‌خواهد که در مواردی که بر شکل و ظاهر خاصی تأکید نشده، حقیقت تعالیم را همواره زنده نگه دارند، گرچه ممکن است شکل و ظاهر عوض شود ← تقدم روح و معنا بر ظاهر و قالب در اسلام دسته‌ای از قواعد و قوانین وجود دارد که به مقررات اسلامی خاصیت انطباق و تحرک داده است ← وجود قوانین تنظیم‌کننده (بخش اول سؤال از کتاب درسی چاپ ۱۳۹۰ حذف شده است.)

۶۳- گزینه ی «۱» (براساس کنگور ۹۱، دین و زندگی ۳، درس ۵، صفحه‌های ۷۵ و ۷۶)

(براساس کنگور ۹۲، دین و زندگی ۳، درس ۴، صفحه‌ی ۵۶)

امام علی (ع)، از کودکی با رسول خدا (ص) بوده و علاوه بر تربیت معمولی، از پرورش غیبی و معنوی بهره می‌برد. برای نمونه ایشان فرموده است: «رسول خدا (ص) دری از علم به روی من گشود که از آن، هزار در دیگر گشوده می‌شد.» این جمله بیانگر ولایت معنوی رسول خدا (ص) است. در همین راستا بهره‌مندی انسان‌ها از هدایت معنوی که نتیجه‌ی ولایت معنوی است، به درجه‌ی ایمان، اخلاص و عمل بستگی دارد. (در کتاب دین و زندگی ۳، چاپ ۱۳۹۰، میزان

نمی‌توانند آینده‌ای روشن برای تاریخ انسان تصور کنند. اما خداپرستان که معتقدند یکی از نامه‌های خداوند حق است و اوست که با حکمت خود، جهان را اداره می‌کند، براساس وعده‌ی الهی باور دارند که آینده‌ی نهایی جهان از آن حق خواهد بود و باطل، شکست خورده و مغلوب، صحنه را ترک خواهد کرد.

۶۸- گزینه‌ی «۲» (براساس کنگور ۹۲، دین و زندگی ۳، درس ۱۲، صفحه‌های ۱۷۷ و

۱۷۸)

(براساس کنگور ۹۲، دین و زندگی ۳، درس ۱۲، صفحه‌های ۱۴۶ و ۱۴۷)

امام علی (ع) در نامه‌ای موسوم به «عهدنامه‌ی مالک‌اشتر» چنین می‌نویسد: «هرگز نیکوکار و بدکار در نظرت (خطاب به مالک‌اشتر، فرمانروای منصوب مصر) یکسان نباشد؛ زیرا در این صورت نیکوکاران، به کار خیر بی‌رغبت و بدکاران به کار بد تشویق می‌شوند.»

۶۹- گزینه‌ی «۴» (دین و زندگی پیش‌دانشگاهی، درس ۲، صفحه‌ی ۱۷)

آفتاب در رویش گیاهان مؤثر است و باران در سرسبزی زمین و ماه در روشن نمودن شب؛ ولی هیچ کدام آن‌ها قدرتی از خود ندارند، بلکه این خداوند است که به آن‌ها نیرو بخشیده و قدرت تأثیرگذاری را به مخلوقات خویش عنایت کرده است لذا در این‌جا شاهد ارتباطی طولی هستیم. عبارت «لا حول و لا قوّة الا بالله العلیّ العظیم» نیز بیانگر موضوع فوق است و به توحید افعالی اشاره دارد.

۷۰- گزینه‌ی «۱» (دین و زندگی پیش‌دانشگاهی، درس‌های ۲ و ۶، صفحه‌های ۱۸ و

۶۵)

استفاده از عبارت‌هایی نظیر «ان شاءالله»، «اگر خدا کمک کند» و یا «به امید خدا» که در فرهنگ دینی رایج است، به معنای دوری از شرک خفی و توجه به قدرت و اراده‌ی الهی در همه‌ی امور است. اگر کسی معتقد به جبری‌گرایی باشد اراده و اختیار را به رسمیت نمی‌شناسد و معتقد است که جهان منحصر به همین اشیای مادی است و تمام تغییر و تحولات اشیای مادی فقط تغییراتی فیزیکی و شیمیایی هستند که به صورت جبری رخ می‌دهند و اراده‌ی انسان جایگاهی در تقدیرات الهی ندارد؛ اما اگر کسی از عبارات فوق‌الذکر استفاده کند و برای آن‌ها معنا قایل باشد، هیچ‌گاه گرفتار جبری‌گرایی نخواهد شد زیرا در انجام کارها برای اراده‌ی خود در طول اراده‌ی الهی جایگاهی قایل است.

۷۱- گزینه‌ی «۴» (براساس کنگور ۹۱، دین و زندگی ۳، درس ۶، صفحه‌ی ۸۸)

(براساس کنگور ۹۲، دین و زندگی ۳، درس ۵، صفحه‌های ۵۹ و ۶۶)

(دین و زندگی پیش‌دانشگاهی، درس ۳، صفحه‌ی ۲۶)

پیامبر (ص) در تفسیر آیه‌ی شریفه‌ی «یا ایّها الذین ءامنوا اطیعوا الله و اطیعوا الرسول و اولی الامر منکم»، موسوم به حدیث جابر، می‌فرماید: «ای جابر، آنان (اولوالامر)، جانشینان من و امامان بعد از من‌اند...»

پس با توجه به مفهوم این آیه، اطاعت از رسول گرامی خداوند و اطاعت از جانشینان آن حضرت، لازمه‌ی توحید عملی است؛ زیرا حکم و فرمان الهی از طریق رسول خدا (ص) و جانشینان بزرگوار آن حضرت به مردم می‌رسد و بدون تبعیت و اطاعت از آنان، اطاعت از خداوند ممکن نیست.

۷۲- گزینه‌ی «۲» (دین و زندگی پیش‌دانشگاهی، درس‌های ۲ و ۳، صفحه‌های ۲۶ و

۳۰ و

خالق کل شی فاعبدوه:

خالق کل شی: در این سؤال موضوع خالقیت در حیطه‌ی توحید افعالی در نظر گرفته شده است.

فاعبدوه: ناظر بر توحید عملی (عبادی) است.

ایاک نعبد و ایاک نستعین ← بیانگر توحید عملی (عبادی) است.

اهدنا الصراط المستقیم ← بیانگر توحید افعالی است. زیرا بحث هدایت ذیل توحید در ربوبیت که از شاخه‌های توحید افعالی است، آمده است. (هر چند این آیه در کتاب درسی به کار نرفته است.)

۷۳- گزینه‌ی «۳» (دین و زندگی پیش‌دانشگاهی، درس ۶، صفحه‌های ۶۱، ۶۲ و ۶۹)

آیات «و الشمس تجری لمستقرّ لها...»، «و القمر قدرناه منازل حتّی عاد کالعرجون القديم» و «لا الشمس یغنی لها ان تدرك القمر...» که به ترتیب در گزینه‌های ۱، ۲ و ۴ آمده‌اند همگی به برخی از تقدیرات الهی در آسمان‌ها اشاره دارند در حالی که آیه‌ی «من کان یرید حرث الاخرة نزد له...» که در گزینه‌ی ۳ آمده است، در رابطه با موضوع اختیار انسان است و ربطی لزوماً به تقدیرات الهی ندارد.

۷۴- گزینه‌ی «۲» (دین و زندگی پیش‌دانشگاهی، درس ۷، صفحه‌های ۱۰۸ و ۱۰۹)

عبارت شریفه‌ی «قل هی للذین ءامنوا فی الحیاة الدنّیا خالصة یوم القیامة: بگو این‌ها (نعمت‌های بدون منت خداوند) برای کسانی است که ایمان دارند در زندگی دنیا و روز قیامت خاص آنان می‌باشد.» یادآوری می‌کند که استفاده‌ی ویژه از این نعمت‌های خداوند در آخرت مختص مؤمنان است.

۷۵- گزینه‌ی «۴» (دین و زندگی پیش‌دانشگاهی، درس ۹، صفحه‌ی ۱۶۰)

کنار گذاشتن دین و تأکید افراطی بر بعد مادی انسان روح فرهنگ و هنر عصر جدید را تشکیل داده است.